

1. Interneto turinio filtravimas

Saugus interneto ryšis apima nesaugaus ir žalingo interneto turinio filtravimu pasitelkiant nxfilter paslaugą. Tokiu būdu naudotojų srautas yra filtruojamas pagal kategorijas (išsamiau apie naudojamas kategorijas aprašyta priede Interneto klasifikavimas). Tinklapių kategorijų bazė pasirinkta „Shallalist“, kuri yra nemokama ir laisvai prieinama. Papildomai prie šios kategorijų bazės yra naudojama administratoriaus sudaryta duomenų bazė, į kuria įtraukiami pastebėti nesantys kategorijoje tinklapiai. Tokiu būdu užtikrinant atsirandančių naujų filtruojamų tinklapių blokavimą, kurių dar nespėta įtraukti į viešą duomenų bazę.

Šiuo metu kiekviena mokykla turi savo filtravimo profilius. Šie profiliai pagal mokyklos pageidavimą gali būti papildomi kitomis filtravimo kategorijomis. Mokyklos moksleiviai yra suskirstyti į dvi filtravimo profilio grupes: „bazinis“ ir „pradinis“. Bazinė grupė apima moksleivius 14 metų ir vyresnius, o pradinis jaunesnius.

1 lentelė. Filtravimo profiliai.

Profilis	Leidžiama	Filtruojama
„Bazinis“	transporto priemonės/motociklai, transporto priemonės/laivai, transporto priemonės/automobiliai, transporto priemonės/lėktuvai, susirašinėjimas, atsissiuntimai, tarpininkai, mokslo įstaigos, bankai, draudimas, kitos finansinės įstaigos, nekilnojamas turtas, vertybinių popierių birža, astrologija, forumai, valstybiniai, hobiai/maisto ruošimas, hobiai/žaidimai, hobiai/sodininkystė, hobiai/naminiai gyvūnai, namų dekoravimas, gydymo įstaigos, paveikslėlių talpyklos, paslaugų tiekėjai, darbo paieškos, bibliotekos, kariuomenė, modeliai, filmai, muzika, naujienos, įrašai, politika, radijas ir televizijos, laisvalaikis/humoras, laisvalaikis/kovos menai, laisvalaikis/maitinimo, laisvalaikis/sportas, laisvalaikis/kelionės, laisvalaikis/sveikas gyvenimo būdas, religija, skambėjimo tonai, mokslas/astronomija, mokslas/chemija, lytinis švietimas, apsipirkinėjimas, socialiniai tinklai, atnaujinimų portalai, el. paštas, internetinis telefonas, internetinis radijas, internetinė televizija	vaistų/narkotinių medžiagų, nuotolinės prieigos, apatinio trikotažo, nuorodų trumpintojų, agresyvių/šokiruojančių, programišių, smurto, alkoholio, pornografijos, piratinių tinklapių, naudotojo slėpimo, šnipinėjimo įrankių, apgaulės, ginklų, pasimatymų, hobių/tinklinių žaidimų, nukreipėjų, pinigų skolinimo, lošimų

„Pradinis“	transporto priemonės/motociklai, transporto priemonės/laivai, transporto priemonės/automobiliai, transporto priemonės/lėktuvai, tarpininkai, mokslo įstaigos, astrologija, valstybiniai, hobiai/sodininkystė, hobiai/naminiai gyvūnai, namų dekoravimas, gydymo įstaigos, bibliotekos, kariuomenė, naujienos, politika,	vaistų/narkotinių medžiagų, kitų finansinių įstaigų, įrašų, nuotolinės prieigos, apatinio trikotažo, nuorodų trumpintojų, internetinio radijo, agresyvių/šokiruojančių, draudimo, programišių, skambėjimo tonų, apsipirkinėjimo, smurto, internetinės televizijos, alkoholio,
	laisvalaikis/humoras, laisvalaikis/kovos menai, laisvalaikis/maitinimo įstaigos, laisvalaikis/sportas, laisvalaikis/kelionės, laisvalaikis/sveikas gyvenimo būdas, religija, mokslas/astronomija, mokslas/chemija, paieškos portalai, lytinis švietimas, atnaujinimų portalai, el. paštas,	susirašinėjimo, vertybinių popierių biržos, hobių/maisto ruošimo, modelių, pornografijos, socialinių tinklų, piratinių tinklapių, naudotojo slėpimo, bankų, hobių/žaidimų, paveikslėlių talpyklų, filmų, radijo ir televizijos, šnipinėjimo įrankių, apgaulės, ginklų, pasimatymų, diskusijų, hobių/tinklinių žaidimų, paslaugų teikėjų, muzikos, nukreipėjų, atsisiuntimų, pinigų skolinimo, lošimų, darbo paieškos, internetinio telefono

Nxfilter interneto turinio filtravimo paslauga dirba naudodama interneto vardus (DNS). DNS užklausa perduodama per LITNET tinklo mazgą panaudojant DNAT¹ funkciją yra nukreipiamos į Nxfilter servisą. Priėmus DNS užklausa Nxfilter patikrina ar šis IP adresas yra susietas su konkrečia filtravimo politika, jeigu nėra susietas pateikiamas naudotojui Nxfilter prisijungimo tinklapis (antro lygio autorizacija), kuriame naudotojas suveda savo prisijungimo duomenis, o Nxfilter nusistato naudotojo IP adresui filtravimo politiką. Nxfilter gavęs paketą atlieka sprendimą ar atsakyti pateikiant nukreipimą į blokavimo tinklapį ar atiduoti tikrą DNS vardo IP adresą priklausomai nuo taikomos politikos IP adresui. Naudotojai gali atsieti savo IP adresą nuo konkrečios politikos surinkę logout.lm.lt adresą naršyklėje, taip pat jei naudotojas nesiunčia daugiau DNS užklausa Nxfilter po neveiklumo laikotarpio automatiškai atsieja IP adresą nuo filtravimo politikos, todėl po atsiejimo vartotojas vėl gaus Nxfilter prisijungimo langą (antro lygio autorizacija). Nxfilter galima atlikti statinius IP adresų grupių ar pavienių IP adresų susiejimą su filtravimo politikomis, tokiu atveju nebus pateikiamas Nxfilter prisijungimo tinklapis (nevykdoma antro lygio autorizacija).

2. . Interneto klasifikavimas

Srautas yra suskirstytas į kategorijas:

- Reklamos. Apima reklamas, kurios pateikiamos tinklapiuose.
- Agresyvus/šokiruojantis. Agresyvius veiksmus rodantys tinklapiai, tokie kaip rasistiniai tinklapiai. □ Alkoholis. Įvairius alaus, vyno ir kitu alkoholinių gėrimus propaguojantys tinklapiai.

¹ DNAT – IP paketo gavėjo adreso keitimo funkcija.

- Naudotojo slėpimo (angl. *Anonvpn*). Įvairūs paslaugų tiekėjai kuriuos naudojant yra slepiama naudotojo tapatybė internete
- Transporto priemonės/motociklai. Tinklapiai susiję su motociklais (pardavėjai, gamintojai, klubai) □ Transporto priemonės/laivai. Tinklapiai susiję su laivais (pardavėjai, gamintojai, klubai) □ Transporto priemonės/automobiliai. Tinklapiai susiję su automobiliais (pardavėjai, gamintojai, klubai)
- Transporto priemonės/lėktuvai. Tinklapiai susiję su lėktuvais (pardavėjai, gamintojai, klubai) □ Susirašinėjimas. Portalai ir internetinės susirašinėjimo programos.
- Apgaulė (angl. *cost traps*). Tinklapiai, kuriuose siekiama išvilioti iš naudotojo pinigus.
- Pasimatymai (angl. *dating*). Įvairūs internetinių pažinčių portalai. □ Atsisiuntimai. Įvairūs portalai, kuriuose galima atsisiųsti legalų arba nelegalų turinį.
- Vaistai/narkotinės medžiagos. Tinklapiai, kuriuose pateikiami vaistai arba narkotinės medžiagos.
- Tarpininkai. Įvairios tarpinės tarnybinės stotys, kurių pagalba pasiekiami kiti tinklapiai.
- Mokslo įstaigos. Mokslo įstaigų internetiniai tinklapiai.
- Bankai. Internetiniai bankų tinklapiai.
- Draudimas. Draudimo paslaugas siūlantys tinklapiai.
- Pinigų skolinimas. Pinigų skolinimo paslaugas teikiantys tinklapiai.
- Kitos finansinės įstaigos. Finansinės įstaigos nepatenkančios į aukščiau išvardintas kategorijas.
- Nekilnojamasis turtas. Nekilnojamojo turto prekybos ir nuomos portalai.
- Vertybinių popierių birža. Tinklapiai susiję su vertybinių popierių birža.
- Astrologija. Astrologijos, numeralogijos ir kiti panašūs portalai susiję ateities spėjimu.
- Forumai. Diskusijų portalai.
- Lošimai. Azartinių žaidimų portalai, kuriuose atliekami statymai. □ Valstybiniai. Valstybinių įstaigų ir organizacijų portalai.
- Programišių (angl. *Hacking*). Tinklapiai pateikiantys informaciją kaip pasinaudoti įvairiais sistemų pažeidimais, taip pat tinklapiai pateikiantys informaciją apie saugumo pažeidimus.
- Hobiai/maisto ruošimas. Tinklapiai susiję su maisto ruošimu.
- Hobiai/žaidimai. Tinklapiai susiję su žaidimais ir jų informacija.
- Hobiai/tinkliniai žaidimai. Įvairūs internetinių žaidimų portalai ir patys internetiniai žaidimai. □ Hobiai/sodininkystė. Tinklapiai susiję su sodininkystė, kaip augalų sodinimas, jų priežiūra ir t.t.
- Hobiai/naminiai gyvūnai. Tinklapiai susiję su naminių gyvūnų priežiūra ir t.t.
- Namų dekoravimas. Tinklapiai, kuriuose aprašoma namų dekoravimas ir puošimas.
- Gydytojų įstaigos. Įvairių gydytojų įstaigų kaip poliklinikos, ligoninės ir kitų tinklapiai.
- Paveikslėlių talpyklos. Tinklapiai kuriuose galima įkelti ir peržiūrėti įvairius paveikslėlius.
- Paslaugų tiekėjai. Interneto, telefonijos, televizijos, serverių prieglaudos ir kitų paslaugų tiekėjų internetiniai tinklapiai.
- Darbo paieškos. Darbo paieškos ir darbo agentūrų tinklapiai.
- Bibliotekos. Įvairių elektroninių knygų tinklapiai, taip pat ir bibliotekų tinklapiai.
- Kariuomenė. Tinklapiai susiję su kariuomene.

- Modeliai. Įvairūs tinklapiai susiję su modeliais ir modelių agentūromis.
- Filmai. Kino teatrų ir vaizdo medžiagos peržiūros portalai.
- Muzika. Muzikiniai portalai, kuriuose galima klausytis muzikos, skaityti naujienas susijusias su muzika, taip pat muzikos atlikėjų tinklapiai.
- Naujienos. Naujienų agentūrų, televizijos, radijo, spaudos tinklapiai.
- Įrašai (angl. *podcasts*). Įvairių transliacijų įrašai internete.
- Politika. Politikų ir politinių partijų tinklapiai.
- Pornografija. Tinklapiai, kuriuose yra erotikos ir pornografijos turinio.
- Radijas ir televizijos. Radijo ir televizijos portalai, kuriuose galima rasti grojaraščius ir tv programas.
- Laisvalaikis/humoras. Įvairūs humoristiniai tinklapiai.
- Laisvalaikis/kovos menai. Tinklapiai apie kovos menus ir kovos sportą.
- Laisvalaikis/maitinimo įstaigos. Įvairių restoranų ir kitų maisto užėigų tinklapiai.
- Laisvalaikis/sportas. Tinklapiai, kuriuose pateikiama informacija susijusi su sportu.
- Laisvalaikis/kelionės. Tinklapiai susiję su kelionėmis, kelionių agentūromis ir t.t.
- Laisvalaikis/sveikas gyvenimo būdas. Įvairūs sveiką gyvenseną propaguojantys tinklapiai. □ Nukreipėjai (angl. *redirector*). Tinklapių pavadinimai, kurie naudojami nukreipti į kitus tinklapius.
- Religija. Religinių bendruomenių, bažnyčių ir kiti su religija susiję tinklapiai. □ Nuotolinė prieiga. Tinklapiai ir paslaugos skirtos nuotoliniai prieigai prie įrenginių □ Skambėjimo tonai. Tinklapiai kuriuose galima atsisiųsti skambėjimo tonus.
- Mokslas/astronomija. Mokslo įstaigų ir mėgėjų portalai susiję su astronomija.
- Mokslas/chemija. Mokslo įstaigų ir mėgėjų portalai susiję su chemija.
- Paieškos portalai. Paieškos portalai.
- Lytinis švietimas. Tinklapiai pateikiantis informaciją apie lytinę sveikatą, seksualumą ir įvairius su tuo susijusius klausimų atsakymus.
- Apatinis trikotažas. Tinklapiai parduodantys ir pateikiantis seksualius apatinius arba apatinius erotiniu būdu.
- Apsipirkinėjimas. Elektroninių parduotuvių tinklapiai.
- Socialiniai tinklai. Socialinių tinklų tinklapiai.
- Šnipinėjimo įrankiai. Apgaulingos, virusus platinančios svetainės.
- Atnaujinimų portalai. Programinių įrangos paketų atnaujinimus pateikiančios svetainės.
- Nuorodų trumpintajai (angl. *url shortener*). Tinklapiai panašūs į nukreipėjų kategorija, tačiau sutrumpinantys kitų tinklapių vardus.
- Smurtas. Tinklapiai apie tai kaip sužeisti ir žudyti., taip pat tinklapiai, kuriuose tie veiksmai demonstruojami. □ Piratiniai tinklapiai. Tinklapiai leidžiantis peržiūrėti ir atsisiųsti nelegalų turinį.
- Ginklai. Tinklapiai propaguojantis įvairaus tipo ginklus, jų naudojamą ir gamybą.
- El. paštas. Elektroninio pašto tinklapiai.
- Internetinis telefonas. Tinklapiai ir paslaugų tiekėjai teikiantys internetinę telefoniją.
- Internetinis radijas. Tinklapiai transliuojantys radiją internetu.
- Internetinė televizija. Tinklapiai transliuojantys televiziją internetu.

